

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 1.10.2008
KOM(2008) 604 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Regionálna integrácia pre rozvoj v krajinách AKT

{SEC(2008) 2538}
{SEC(2008) 2539}

OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Regionálna integrácia pre rozvoj v krajinách AKT

1. VÝVOJ SITUÁCIE¹

Globalizácia nabrala na obrátkach a priniesla novú úroveň vzájomnej hospodárskej závislosti, na ktorej sa krajiny Afriky, Karibiku a Tichomoria (ďalej len „AKT“) plne nepodieľajú. Regionálna integrácia sa čoraz viac vníma ako nástroj na čerpanie prínosov globalizácie a na boj proti jej negatívnym vplyvom.

Európa dlhodobo podporuje regionálnu integráciu v rozvojových krajinách, avšak Komisia naposledy predstavila svoju víziu v roku 1995². V súčasnosti je regionálna integrácia pevne ukotvená v rozvojovej politike Európskej únie (ďalej len „EÚ“)³ a mnoho súčasných politických iniciatív priamo ovplyvňuje regionálnu integráciu v krajinách AKT, alebo sa na ňu zameriava. K významným udalostiam posledných dvoch rokov patrilo regionálne programovanie 10. Európskeho rozvojového fondu (ďalej len „ERF“) a intenzívne rokovania o dohodách o hospodárskom partnerstve (ďalej len „DHP“) s regiónmi AKT.

Je však možné urobiť viac a urobiť to lepšie. Je potrebné vyhodnotiť a preskúmať súdržnosť opatrení EÚ a navrhnúť ďalší postup. Toto oznámenie poskytuje aktualizovanú, komplexnú a konzistentnú víziu EÚ týkajúcu sa regionálnej integrácie ako kľúčového nástroja pre udržateľný rozvoj krajín AKT, objasňuje úlohu regionálnej politickej spolupráce a spolupráce v oblasti politiky a vyzýva členské štáty, aby podporili spoločnú víziu a spoločné zásady.

2. ÚSPECHY A VÝZVY V OBLASTI REGIONÁLNEJ INTEGRÁCIE V KRAJINÁCH AKT

Od polovice deväťdesiatych rokov postupne dochádza k dôkladnému a rozsiahlemu rozvíjaniu regionálnej integrácie v krajinách AKT. K najvýznamnejším pokrokom patrí snaha o vytvorenie zón voľného obchodu a colných a menových únií. „Cena za neintegráciu“ je však stále príliš vysoká. Konkrétne výzvy sa líšia od jedného regiónu k druhému, avšak celkovo je vo všetkých možné identifikovať týchto päť problémov:

- ***Nedostatočné zapojenie a inštitucionálne kapacity na regionálnej a vnútroštátnej úrovni.*** Patria sem neprimerané mandáty, chýbajúce právne a politické nástroje na účinné uplatňovanie politiky a nedostatočné zapojenie zúčastnených strán, najmä občianskej spoločnosti a štátnej správy.
- ***Potreba prekonať fragmentáciu regionálnych trhov*** a lepšie uplatňovať dohody o hospodárskej integrácii. Túto snahu by malo sprevádzať zjednodušenie súbežných

¹ Doplnujúce informácie je možné nájsť v pracovnom dokumente útvarov Komisie (SEK(2008) 2539 z 1.10.2008).

² Oznámenie Komisie o podpore snáh o regionálnu hospodársku integráciu v rámci rozvojových krajín zo strany Európskeho spoločenstva, KOM (1995) 219 v konečnom znení, 16.6.1995.

³ „Európsky konsenzus o rozvoji“, http://ec.europa.eu/development/policies/consensus_en.cfm

a nejednotných programov integrácie a zohľadnenie osobitostí každého regiónu (najmä ostrovných regiónov).

- **Nedostatočná hospodárska diverzifikácia**, ktorá vedie k veľkej závislosti na malom počte vývozných komodít a k nedostatočnému vzájomnému prepojeniu národných hospodárstiev.
- **Neúčinné prepojenia infraštruktúry**, ktoré spôsobujú neprimerane vysoké náklady na dopravu a verejné služby v rámci regiónu.
- **Potreba účinnejších regionálnych politík s cieľom riešiť spoločné výzvy týkajúce sa podpory udržateľnosti** prostredníctvom minimalizovania negatívnych vonkajších vplyvov zvýšenej hospodárskej integrácie, maximalizovania pozitívneho prepojenia hospodárskej integrácie a udržateľného rastu, vrátane rovnomernejšieho rozdeľovania prínosov a nákladov regionálnej integrácie.

3. STANOVISKO EÚ TÝKAJÚCE SA REGIONÁLNEJ INTEGRÁCIE PRE ROZVOJ

Navrhuje sa táto všeobecná definícia regionálnej integrácie, ktorá odráža Partnerskú dohodu z Cotonou: regionálna integrácia predstavuje proces prekonávania politických, materiálnych, hospodárskych a sociálnych prekážok, ktoré rozdeľujú susediace krajiny, ako aj proces spolupráce pri riadení spoločných zdrojov a regionálnych statkov, a to na základe spoločnej dohody.

Pre mnohé regióny AKT slúžia skúsenosti z Európy ako príklad. Politické ciele a osobitný zámer regionálnej integrácie sú v podstate podobné. Metódy využívané v regiónoch AKT sú však založené skôr na spolupráci a koordinácii na základe dohody, než na nadnárodnosti a zdieľaní zvrchovanosti.

Je možné definovať tri hlavné ciele regionálnej integrácie:

- **Politická stabilita** je predpokladom hospodárskeho rozvoja. Regionálne organizácie zohrávajú čoraz dôležitejšiu úlohu pri riešení konfliktov v krajinách a medzi nimi a pri podporovaní ľudských práv. Regionálna integrácia takisto pomáha pri budovaní dôvery, zlepšovaní porozumenia medzi skupinami a prehlbovaní vzájomnej závislosti.
- **Hospodársky rozvoj**: V prípade väčších a harmonizovaných trhov umožňuje voľný pohyb tovaru, služieb, kapitálu a osôb úspory z rozsahu a podporuje investície, čím stimuluje hospodársky rast a obchod medzi južnými krajinami. Správna kombinácia postupne sa zvyšujúcej hospodárskej súťaže v rámci regiónov a mimo nich a regulovanej ochrany umožňuje plynulú integráciu do celosvetového systému obchodovania a z regionálnej integrácie vytvára nástroj na podporu rastu a urýchleného znižovania chudoby.
- **Regionálne verejné statky**: Iba spolupráca medzi susediacimi krajinami môže riešiť výzvy nadnárodných rozmerov, ako sú potravinová bezpečnosť, prírodné zdroje, biodiverzita, zmeny klímy a ochrana proti chorobám a škodcom.

Všetky opatrenia EÚ⁴ zamerané na podporu integračného procesu krajín AKT by sa mali riadiť touto definíciou a viacrozmernou víziou regionálnej integrácie.

4. NAVRHOVANÝ PRÍSTUP K PODPORE REGIONÁLNEJ INTEGRÁCIE PRE ROZVOJ KRAJÍN AKT ZO STRANY EÚ

Odpoveďou EÚ na päť výziev uvedených v bode 2 by mal byť záväzok k podpore piatich nižšie uvedených priorít⁵. Podpora by mala byť založená na strategickom pláne rozvoja každého regiónu a na dialógu, ktorý bude viesť k spoločnému posúdeniu výziev, a ktorý by mal brať do úvahy regionálne osobitosti a potreby.

4.1. Posilňovanie regionálnych orgánov

EÚ by mala podporovať:

- *Regionálnu správu vecí verejných a spoluprácu pre mier a stabilitu* medzi štátmi, ako aj v rámci štátov, vrátane podpory ľudských práv.
- *Zlepšovanie inštitucionálnych kapacít na regionálnej a vnútroštátnej úrovni* s obnovenou snahou o posilnenie vnútroštátnych kapacít na uplatňovanie regionálnych politík.
- *Zjednodušovanie inštitucionálnej štruktúry* a integračných programov.
- *Silnejšie zapojenie v rámci regionálnych integračných procesov* so širšou diverzitou zúčastnených strán na vnútroštátnej aj regionálnej úrovni.

4.2. Vytváranie integrovaných regionálnych trhov

EÚ by mala aj naďalej poskytovať regiónom v tejto oblasti podporu, zahŕňajúc:

- *Účinné uplatňovanie regionálnych záväzkov v oblasti obchodovania s tovarom*, vrátane modernizácie colných systémov a výberu verejných príjmov.
- *Integráciu odvetvia služieb a investícií* s cieľom posilniť hospodársku súťaž na regionálnych trhoch, znížiť nadmernú cenu služieb a stanoviť transparentnejšie a stabilnejšie pravidlá pre regionálne investície.
- *Technické prekážky obchodu a sanitárne a fyto-sanitárne normy*: štandardizácia a harmonizácia s medzinárodnými normami odstraňuje potrebu zaťažujúcich kontrol, zlepšuje potravinovú bezpečnosť na regionálnej úrovni a uľahčuje prístup regionálnych tovarov na medzinárodné trhy.
- *Menovú integráciu*: Viaceré ambiciózne programy regionálnych monetárnych únií v krajinách AKT musia zohľadniť potrebu úzkeho prepojenia vývoja medzi monetárnou a hospodárskou integráciou. EÚ je pripravená podeliť sa o svoje skúsenosti z oblasti integrácie a koordinácie politiky s partnermi z krajín AKT. Otázka makroekonomickej

---

⁴ Vrátane partnerstva EÚ a Afriky pre obchod a regionálnu integráciu.

⁵ Pozri bod 5 týkajúci sa nástrojov.

koordinácie pritiahne väčšiu pozornosť v súvislosti s dialógom o podpore všeobecného rozpočtu ES na vnútroštátnej úrovni.

4.3. Podpora rozvoja podnikania

EÚ by mala posilniť regionálny rozmer podpory rozvoja podnikania a budovania výrobných kapacít v oblastiach, kde opatrenia na regionálnej úrovni predstavujú pridanú hodnotu:

- **Zlepšovanie regulačného rámca** (napr. podnikateľské práva a práva obchodných spoločností, priemyselné normy, pravidlá v oblasti duševného vlastníctva, práva hospodárskej súťaže, daňové politiky, vrátane daňových podvodov),
- **Posilňovanie výrobných kapacít** (rozvoj priemyselných a vývozných stratégií, regionálnych inštitúcií odbornej prípravy a výskumu),
- **Rozvoj regionálnych finančných trhov** na účel mobilizovania regionálneho a vonkajšieho kapitálu na rozvoj podnikania, najmä malých a stredných podnikov,
- **Podpora spolupráce medzi podnikmi** s cieľom podporiť výrobné siete a dodávateľské reťazce ako aj siete podnikateľských združení.

4.4. Spájanie regionálnych infraštruktúrnych sietí

EÚ by mala podporovať rozširovanie infraštruktúry s dôrazom na dokončenie „chýbajúcich prepojení“ medzi vnútroštátnymi cestnými, energetickými a telekomunikačnými sieťami. Podpora infraštruktúry zo strany ES, ktorá zahŕňa podporu Partnerstva EÚ – Afrika v oblasti infraštruktúry, bude v období medzi 9. ERF (2000 – 2007) a 10. ERF (2008 – 2013) zvýšená o 50 %. Členské štáty EÚ by sa k týmto snahám mali pripojiť.

4.5. Vytváranie regionálnych politík pre udržateľný rozvoj

EÚ by mala podporovať snahy regiónov zvládnuť spoločné výzvy v oblastiach, ktoré z hľadiska udržateľného živobytia obyvateľov prinášajú najvyššiu regionálnu pridanú hodnotu. V závislosti od regiónov to môže zahŕňať:

- **Potravinovú bezpečnosť a poľnohospodársku výrobu:** k zvýšeniu potravinovej bezpečnosti môže prispieť harmonizácia politík a noriem, regionálne informačné systémy umožňujúce lepšie fungovanie regionálnych trhov s potravinami a poľnohospodárskymi vstupmi, riadenie regionálnych potravinových zásob a politiky zamerané na boj proti znehodnocovaniu a dezertifikácii pôdy.
- **Spoločné riadenie prírodných zdrojov:** cezhraničné problémy so životným prostredím je možné zvládnuť jedine s pomocou komplexných a účinných regionálnych politík. ES bude podporovať najmä boj proti zmenám klímy a strate biodiverzity, ako aj udržateľné riadenie rybolovných zdrojov, lesov, energetických zdrojov a vodných nádrží.
- **Sociálnu súdržnosť na regionálnej úrovni:** vnútroštátne a regionálne politiky prerozdelenia sú dôležité z hľadiska rovnomerného rozdelenia prínosov a nákladov z regionálnej integrácie medzi jednotlivé krajiny a v rámci nich.

Vyššie uvedená snaha bude podporovaná rozvojom *vedeckých a technologických kapacít* na zvyšovanie prínosu vedy k riešeniu spoločných problémov a k podporovaniu rastu a znižovaniu chudoby.

5. OPTIMÁLNE VYUŽÍVANIE NÁSTROJOV EÚ NA PODPORU REGIONÁLNEJ INTEGRÁCIE KRAJÍN AKT

Podpora regionálnej integrácie krajín AKT zo strany EÚ je založená na základných zásadách Partnerskej dohody z Cotonou: zapojení, dialógu a udržateľnom rozvoji. EÚ v zmysle uvedeného rešpektuje rozhodnutia svojich partnerov týkajúce sa cieľov, spôsobu, rýchlosti a zamerania ich integračných procesov. EÚ by mala podporovať samostatné rozhodnutia regiónov. Toto zahŕňa snahu a zodpovednosť aj na strane krajín AKT.

Subsidiarita by zároveň mala predstavovať kľúčový riadiaci koncept. Je aj v záujme partnerov z krajín AKT riešiť otázky na úrovni, ktorá zabezpečí čo možno najvyššiu efektivitu a účinnosť činnosti.

5.1. Politické partnerstvo EÚ – AKT pre regionálny rozvoj

EÚ nedávno prehĺbila globálny politický dialóg medzi svojimi inštitúciami a regiónmi AKT, ktorý viedol k prijatiu regionálnych stratégií pre Karibik (marec 2006) a Tichomorie (máj 2006), ako aj k spoločnej stratégii EÚ a Afriky (december 2007).

Tento pretrvávajúci dialóg sa zameriava najmä na mier, bezpečnosť a predchádzanie konfliktom, ako aj na výmenu skúseností v oblasti integrácie a spoločných politík. Keďže aj samotná EÚ je integrovaným regiónom, mal by tento dialóg viesť k vytvoreniu jednotného prístupu zo strany EÚ.

Je preto nevyhnutné zlepšiť súdržnosť a účinnosť všetkých nástrojov dostupných EÚ s cieľom posilniť ich vplyv na päť vyššie uvedených priorít.

5.2. Politický dialóg na regionálnej úrovni: zostať verní prístupu z Cotonou

S cieľom posilniť politický dialóg na regionálnej úrovni by EÚ mala:

- **Posilniť dialóg o regionálnej integrácii:** vzhľadom na veľký význam vnútroštátnej úrovne pre úspešnú regionálnu integráciu začne Komisia pravidelné konzultácie s vnútroštátnymi orgánmi týkajúce sa regionálnych otázok. V rámci pravidelného monitorovania záväzkov v oblasti správy vecí verejných prijatých krajinami AKT bude zvýšená pozornosť venovaná uplatňovaniu záväzkov vlád jednotlivých krajín týkajúcich sa regionálnej integrácie.

EÚ by mala podporovať výmenu skúseností medzi regiónmi a prípadné partnerské preskúmania regionálnych integračných programov. V Afrike by sa na tejto výmene mala podieľať aj Africká únia.

Okrem toho by sa EÚ mala s regiónmi AKT podeliť o svoje skúsenosti v tých oblastiach, ktoré tieto regióny považujú za najdôležitejšie. Politiky EÚ sú významné najmä v týchto oblastiach: hospodárska a sociálna súdržnosť, zdravie, potravinová bezpečnosť, poľnohospodárstvo, doprava, životné prostredie a energetika.

- **Rozšíriť dialóg o regionálnej integrácii:** EÚ by mala podporiť vytvorenie regionálnych podnikateľských fór a systematicky podporovať vytvorenie alebo posilnenie regionálnych fór občianskej spoločnosti a parlamentných výborov na dohľad nad regionálnou integráciou.

EÚ by mala zároveň podporiť činnosti akademických inštitúcií, ktoré sa zaoberajú analýzou regionálnej integrácie a vo všeobecnosti iniciatívy na monitorovanie regionálnej integrácie v krajinách AKT, vrátane tých, ktoré sa týkajú DHP.

5.3. Rozvojová politika: Konsenzus EÚ o rozvoji v praxi

Regionálna integrácia získala v období rokov 2008 až 2013 podporu z 10. ERF. Členské štáty EÚ by tiež mali zintenzívniť svoje činnosti v značnej miere.

5.3.1. Spájanie snáh EÚ: Smerom k spoločnému programovaniu

V súlade so zásadami účinnosti pomoci musí EÚ vypracovať spoločný koncept regionálnej integrácie pre rozvoj v krajinách AKT:

- EÚ sa zaväzuje k spoločnému programovaniu a k spoločným stratégiám na vnútroštátnej úrovni. **Vypracovanie regionálneho programovania ES by preto malo predstavovať prvý krok smerom k spoločnému regionálnemu programovaniu EÚ.**
- Pripravujú sa „**regionálne balíky pomoci EÚ pre obchod**“, ktoré uplatnia stratégiu pomoci EÚ pre obchod, vrátane podpory uplatňovania DHP. Komisia uvítala rozsiahle záväzky zo strany Rady a členských štátov a zároveň vyzýva k posilneniu snáh, aby mohli byť tieto balíky čo najskôr využité.
- Regionálne organizácie krajín AKT sú príliš často závislé od sponzorských príspevkov. Keďže cieľom by mala byť finančná stabilita, je **mobilizácia vnútroštátnych a regionálnych zdrojov** rozhodujúca, najmä s cieľom podporiť menej rozvinuté krajiny pri vypracovávaní regionálnych projektov.
- Pod vedením regiónu by EÚ mala posilniť svoju **koordináciu s ostatnými partnermi rozvojovej spolupráce** (ako sú napr. medzinárodné finančné inštitúcie a regionálne rozvojové banky) za predpokladu, že podpora zo strany EÚ je plne v súlade s parížskymi zásadami.

5.3.2. Posilnená podpora zo strany ES

ERF podporil v období rokov 1996 – 2007 (8. a 9. ERF) projekty s regionálnym zameraním čiastkou vo výške 3,2 miliardy EUR. Hlavnou oblasťou podpory bol udržateľný rozvoj, ktorý získal 1,2 miliárd EUR, ďalej rozvoj infraštruktúry s podporou vo výške 777 miliónov EUR a rozvoj podnikania s 524 miliónmi EUR.

V blížiacich sa rokoch budú **regionálne programy 10. ERF** hlavným nástrojom podpory ES pre regionálnu integráciu krajín AKT. Celkové finančné prostriedky 10. ERF sú podstatne vyššie v porovnaní s 9. ERF, pričom regionálne finančné balíky sa takmer zdvojnásobili na 1,78 miliárd EUR, čo odzrkadľuje konsenzus EÚ – AKT, pokiaľ ide o dôležitosť regionálnej integrácie pre rozvoj.

Cieľom pripravovaných regionálnych strategických dokumentov a regionálnych indikatívnych programov⁶, ktoré zahŕňajú analýzu súčasného stavu regionálnej integrácie a príslušnú stratégiu, je prispieť k dosiahnutiu piatich hlavných priorít uvedených v bode 4. Ich zámerom je:

- Zabezpečiť vo všetkých regiónoch podporu **regionálnych mechanizmov určených na posilnenie mieru a stability**, predchádzať konfliktom a riešiť ich, bojovať proti bezpečnostným hrozbám (napr. proti organizovanému zločinu), a tým podporovať šírenie rozsiahleho regionálneho programu zameraného na bezpečnosť osôb. V západnej, južnej a východnej Afrike podporia finančné prostriedky z ERF regionálny pilier panafrickej štruktúry mieru a bezpečnosti.
- Venovať zvýšenú pozornosť **regionálnej hospodárskej integrácii**, pričom by na túto oblasť malo byť vyčlenených takmer 75 % indikatívnych rozpočtových prostriedkov (t. j. 1,3 miliardy EUR).
- Zamerať sa v rámci programu regionálnej hospodárskej integrácie na **osobitné regionálne priority** s dôrazom na vytváranie integrovanejších trhov, rozvoj výrobných kapacít a zlepšenie infraštruktúrnych sietí a zvýšenej regionálnej spolupráce na podporu udržateľných energetických politík. Osobitná pozornosť bude venovaná podporným opatreniam vyplývajúcim z DHP: takmer polovica karibských regionálnych indikatívnych programov bude pridelená ich záväzkom vyplývajúcim z DHP.
- Odrážať **rozmanitosť regiónov AKT** s ohľadom na ich priority týkajúce sa udržateľného rozvoja. Uvedené sa týka predovšetkým druhého ťažiskového odvetvia v Tichomorí (rybné hospodárstvo) a v Strednej Afrike (lesné hospodárstvo). V Západnej Afrike je plánovaná podpora potravinovej bezpečnosti a poľnohospodárstva a vo Východnej Afrike podpora pôdných, vodných a morských zdrojov.
- Podporovať **dobrú regionálnu správu vecí verejných** s dôrazom na vytváranie kapacít pre neštátnych účastníkov.

V rámci **vnútroštátnych programov 10. ERF** získajú regionálne záležitosti väčšiu dôležitosť. Celkovo 30 % (3,7 miliárd EUR) vnútroštátnych finančných balíkov sa týka hospodárskeho rozvoja, pričom podstatná časť bude venovaná hospodárskej infraštruktúre (približne 3 miliardy EUR, so zameraním na regionálne prepojenia) a značná časť podpory bude vyčlenená pre obchod a regionálnu integráciu a výrobné odvetvia, vrátane poľnohospodárstva (približne 600 miliónov EUR).

Finančný balík ERF pre všetky krajiny AKT prispeje k ďalšiemu posilneniu regionálnej integrácie v prípadoch, keď môže medziregionálny prístup prinášať pridanú hodnotu, t. j.:

- **Rozvoj podnikania:** ES bude spolupracovať s Európskou investičnou bankou na posilnení spolupôsobenia medzi investičným nástrojom (na ktorý ERF prispeje čiastkou do 3,5 miliárd EUR) a regionálnymi indikatívnymi programami 10. ERF.

---

⁶ Pracovný dokument útvarov Komisie „Regionálne strategické dokumenty a regionálne indikatívne programy 10. Európskeho rozvojového fondu“ (SEK(2008) 2538 1.10.2008). Regionálne strategické dokumenty sa nachádzajú vo fáze finalizácie. Informácie v tomto dokumente sú poskytnuté bez toho, aby tým bolo dotknuté formálne prijatie programov zo strany Komisie.

Úloha a riadiaca štruktúra Centra na rozvoj podnikov (podpora z ERF vo výške priemerne 18 miliónov EUR ročne) by mali byť prispôsobené tak, aby v značnej miere zvyšovali jeho efektívnosť a mali by byť zamerané na podporovanie podnikov pri čerpaní výhod z regionálnej integrácie.

- **Infraštruktúrne siete:** Poručnícky fond EÚ a Afriky pre infraštruktúru bude naďalej podporovaný ako inovatívny nástroj na uplatňovanie partnerstva EÚ – Afrika v oblasti infraštruktúry. Uvažuje sa o podobných mechanizmoch pre Tichomorie a Karibik.
- **Mier a bezpečnosť v Afrike:** EÚ bude naďalej podporovať úlohu regionálnych účastníkov v rámci Afrického programu pre mier a bezpečnosť, tvoriaceho súčasť spoločnej stratégie EÚ a Afriky, a to najmä prostredníctvom nástroja pre mier v Afrike.

Dôležitú úlohu zohrávajú aj **programy finančne podporované z rozpočtu ES:**

- **Nástroj rozvojovej spolupráce** (tematické programy zamerané na potravinovú bezpečnosť, životné prostredie a udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi vrátane energie a investovania do ľudí) poskytne podporu regionálnym činnostiam v oblastiach politiky, v ktorých je na rozvoj regionálnej spolupráce potrebná podpora na urýchlenie alebo doplnková podpora.
- **Osobitný „nástroj okamžitej reakcie na prudko stúpajúce ceny potravín v rozvojových krajinách“** navrhovaný Komisiou takisto prispeje k podpore regionálnych poľnohospodárskych politík a politík v oblasti potravinovej bezpečnosti.
- **Nástroj stability** prispeje k regionálnej stabilite a podporí regionálne kapacity na nastolenie mieru, a to aj prostredníctvom cielených činností okamžitej reakcie na krízy a opatrení zameraných na riešenie dlhodobých prípadov ohrozenia bezpečnosti medzi regiónmi.

5.3.3. Účinné spôsoby doručenia pomoci

Činnosti EÚ na úrovni programov a projektov by mali byť strategickjšie s cieľom lepšie prerozdeliť posilnenú podporu, a síce prostredníctvom:

- **Postupného prechodu z prístupu založeného na projekte na prístup založený na programe.**
- **Aktívnej podpory metód spoločného doručenia pomoci**, akými sú napr. spolufinancovanie, delegovaná spolupráca a spoločné fondy. V tejto súvislosti možno ako príklad vnímať skúsenosti s poručníckym fondom EÚ a Afriky pre infraštruktúru.
- V súvislosti s DHP by **regionálne fondy**, do ktorých by ES a členské štáty EÚ mohli prispievať v rámci DHP, ako aj stratégie EÚ na pomoc pre obchod tiež mohli predstavovať nástroje na doručenie pomoci, ktorú EÚ a iní darcovia poskytnú pre regionálnu integráciu.
- **Uprednostňovania projektov so skutočným regionálnym rozmerom** s cieľom zabezpečiť, aby projekty a činnosti i) priamo podporovali regionálne priority, ii) mali skutočne regionálny rozmer a iii) ich cieľom bola najvyššia možná návratnosť v súvislosti s regionálnym rastom.

- **Posilňovania „regionálneho rozmeru“ na vnútroštátnej úrovni** prostredníctvom systematickejšieho začleňovania regionálneho rozmeru do projektov podporovaných na vnútroštátnej úrovni.

Osobitnú pozornosť treba venovať nevyhnutnej zodpovednosti a kapacite potrebnej na účinné uplatňovanie, pričom členské štáty oprávnia regionálne organizácie k zabezpečeniu riadneho finančného riadenia vlastných finančných prostriedkov i prostriedkov od darcov, ako aj k odstraňovaniu nedostatkov absorpčnej kapacity regionálnych organizácií a schopnosti darcov sledovať doručenie pomoci.

Regionálna integrácia AKT by okrem toho mala byť podporovaná v súlade s bezprostredným okolím regiónov. To znamená uľahčenie spolupráce medzi regiónmi Afriky, napríklad prostredníctvom spolufinancovania príslušných projektov dvoma alebo viacerými regionálnymi indikatívnymi projektmi. K tomu patrí zároveň podpora spolupráce medzi regiónmi AKT, najvzdialenejšími regiónmi EÚ a zámorskými krajinami a územiaми EÚ, ktoré majú potenciál na zvýšenú regionálnu spoluprácu⁷.

5.4. Obchodná politika: Meniaca sa paradigma v meniacom sa globálnom prostredí

5.4.1. Dohody o hospodárskom partnerstve

S pätnástimi krajinami CARIFORUM-u už boli uzavreté komplexné regionálne DHP. Pokiaľ ide o ostatné regióny AKT, EÚ a jej partneri sú odhodlaní uzatvoriť so všetkými krajinami regiónu komplexné DHP, ktoré o. i. zahŕňajú ustanovenia o poskytovaní služieb a zabezpečení investícií, ako aj čo možno najkomplexnejší súbor regionálnych pravidiel týkajúcich sa obchodu.

Komplexné regionálne DHP sú kľúčovým nástrojom partnerstva EÚ – AKT na podporu regionálnej integrácie. Prispejú k uplatneniu programov integrácie, zjednoteniu regionálnych trhov a posilneniu riadnych hospodárskych politík prostredníctvom ich ukotvenia v partnerstve s EÚ. Zámerom regionálnych DHP je najmä:

- **Podpora účinného uplatňovania regionálnych záväzkov v oblasti obchodu s tovarom** prostredníctvom podpory súčasných alebo plánovaných projektov obchodnej integrácie, vrátane nevyhnutných colných reforiem.
- **Rozšírenie regionálneho obchodu so službami a podpora investície v rámci regiónu a v rámci vzťahov s EÚ** (v prípade, že regióny sa rozhodnú zahrnúť tieto záležitosti do DHP) prostredníctvom transparentnejších a stabilnejších regionálnych pravidiel, ktoré budú podporovať rozvoj.
- **Zjednotenie súboru regionálnych pravidiel týkajúcich sa obchodu** prostredníctvom riešenia dôležitých otázok týkajúcich sa regulácie, ako napr. uľahčenie obchodu, technické prekážky obchodu a sanitárne a fytosanitárne normy. Ak bude región pripravený, záväzky a spolupráca v oblasti hospodárskej súťaže, duševného vlastníctva, sociálnych aspektov a aspektov životného prostredia, ako aj pravidiel verejného obstarávania zlepšia podmienky rozvoja a obchodné podmienky na vnútroštátnej a regionálnej úrovni.

---

⁷ Zelená kniha Komisie o budúcich vzťahoch medzi EÚ a zámorskými krajinami a územiaми, KOM (2008) 383 v konečnom znení z 25.6.2008 a Oznámenie Komisie o stratégiách pre najvzdialenejšie regióny: výsledky a vyhladky, KOM(2007) 507 v konečnom znení z 12.9.2007.

DHP prinášajú so sebou reformy na regionálnej a vnútroštátnej úrovni a obsahujú podrobné ustanovenia o rozvoji spolupráce, ktoré zaväzujú EÚ k podpore týchto reforiem súvisiacich s DHP s cieľom dosiahnuť v súvislosti s novým obchodným režimom medzi regiónmi AKT a EÚ pri minimálnych nákladoch maximálne zisky.

Obavy a nevyriešené problematické záležitosti vyjadrené partnermi AKT budú riešené flexibilným spôsobom v súlade s medzinárodnými obchodnými pravidlami, pričom sa zabezpečí, aby vývoj smeroval k uzavretiu úplných regionálnych DHP. Rozličné potreby, úrovne rozvoja krajín AKT a stupne súčasných regionálnych integračných procesov budú zohľadnené, pretože DHP musia byť založené na súčasných regionálnych integračných procesoch a podporovať ich. Predovšetkým rozlišovanie regionálnych integračných procesov môže viesť k odlišne štruktúrovaným DHP.

5.4.2. *Ďalšie výzvy v oblasti obchodnej politiky v krajinách AKT*

Krajiny AKT čelia ďalším výzvam v oblasti obchodnej politiky, ktoré by mali byť v partnerstve EÚ – AKT takisto zohľadnené:

- **Interakcia medzi regionalizmom a multilateralizmom:** EÚ by mala opätovne zdôrazňovať potrebu pozorného plánovania regionálneho otvorenia s cieľom dosiahnuť čo možno najväčší vplyv na rozvojovú politiku. Okrem toho musia krajiny zúčastňujúce sa na regionálnej integrácii čeliť výzvam, akou je napríklad súčasná kríza cien potravín, pričom sú skôr potrebné politické riešenia na regionálnej úrovni než rozhodnutia na vnútroštátnej úrovni, ktoré ohrozia regionálne záväzky.
- **Racionalizácia programov obchodnej integrácie v Afrike:** Africká únia začala racionalizačný projekt s cieľom uľahčiť dlhodobý cieľ kontinentálnej integrácie. EÚ by mala podporovať racionalizačný projekt zameraný na posilnenie stavebných základov prípadného jednotného afrického hospodárskeho subjektu, pričom sa bude snažiť minimalizovať prekážky brániace obchodu medzi africkými regiónmi. V súvislosti so spoločnou stratégiou EÚ a Afriky bude EÚ spolupracovať s Africkou úniou a jej Komisiou.

6. ZÁVER

Regionálna integrácia by sa mala stať zásadným princípom rozvojovej politiky EÚ a vzťahov medzi EÚ a krajinami AKT. Je rozhodujúcim nástrojom k dosiahnutiu väčšej politickej stability. Okrem toho prispieva pomocou koordinovaných štrukturálnych reforiem a postupného otvárania trhu k rýchlejšiemu rastu. Regionálna integrácia je preto zásadným hnacím motorom na dosiahnutie rozvojového cieľa tisícročia týkajúceho sa znižovania chudoby v regiónoch AKT.